

כיון דמ"מ היה האיסור בפני עצמו ויהי נאמ' אלא דלא היה לפיניו, אבל מ"מ היה בעולם, או דכיוצא בו בשם גם צא לפולם בעשרות לא בטל כמו שכתבתי בחי' לסי' ק"ג, מפני טרדה בתלמידים קצתו דכ"י הדו"ט:

שמעון גרינפעלד

סימן קפד.

(מימי חורסו)

בעזה"י קץ גליית בא לפ"ק פה מונקאטש יצ"א אשר חבני ד'.

בתתי את לצי לזכר קלח דבר אחד אשר אני יצוך בו מאוד
והוא דהנה מזכור צמי קיט צטיי סקי"ד דלס חתיכה
של איסור נחשבל צמי נחי דהקדירה מותרת דנחשבל טעם צמי
מי"מ לריך לבעל החתיכה בשאר חתיכות צרוב צחורת יצט ציצט
דעי"ז לא שייך לומר דנחשבל צרועצ צמי או צרוב כיון דניכר
החתיכה בפני עצמה וצזה לא הוי יצט צלה חערצות כלל כיון
דניכר האיסור לא שייך ציעול צדבר דניכר לעין עיי"ש וסיים
דכן מוכח צש"ס ופוסקים עכ"ד ז"ל וטווחו דמוכח כן צש"ס
חולין דף ק' ע"צ דפריך גבי גיד שנחשבל עם בגידין וכן חתיכה
נצילה שנחשבל עם חתיכות כשרות ולנצל צרובא ודעי"ג דהי"ל
נח צלה כיון דנחשבל וא"כ צעינ ששים אפילו צמין צמינו מי"מ
כיון דיש צרועצ סי' ואין כאן טעם פריך הש"ס דגוף כמות החתיכה
ינצל צרוב בשאר חתיכות ועי"ז לא שייך להטריף צרועצ כיון דניכר
ולאו חערצות הוא כמו שכתבנו, אך הדבר אשר יש להסתפק הוא
צלה כה"ג דנפל איסור לח צקדירה שיש צה רועצ וחתיכות ויש סי'
צין הכל א"כ פשיטא דהחתיכות מותרין כיון דיש סי' פשיטא
דליכא טעם בחתיכות אך צרועצ יש לחקור דאולי צעינ שיהיה
צרועצ עצמו סי' כדי שיהיה צרועצ מותר כדן חורת ציעול
לח צלה דצעינ סי' וכאן ג"כ לא שייך לנרץ החתיכות כיון דניכר
צרועצ צין החתיכות ואין זכ חערצות כלל ואין יצט מצבל לח
חלל א"כ יש סי' צרועצ עצמו או דלמא לח שאני מדבר יצט דהוא
דבר גוש ועומד וניכר צפני עצמו משא"כ לח אפשר דנכנס גם
כמות ממשות האיסור בגוף החתיכה ונחשבל גם ממשותו או דכחי
דלא נכנס גוף צרועצ של איסור גם בהחתיכה מי"מ טעמו נכנס
לגמרי ולא נשאר חלל כמות ונמש' הדבר לח צרועצ צלי טעם
וכיון דליכא טעם אפשר דגם לח צלה צטל צרוב צעלמא דטעמא
דצעי סי' הוא משום דליכא טעמא וכאן ליכא טעם כלל גם לח
צלה צטל צרוב צעלמא ודי אם איכא חצ רועצ היתר נגד האיסור
לח הכ"ל, המשל צזה נחשבל קדירה של צשר צרועצ ונפל לחוך
צרועצ רצינית חלצ ויש סי' נגד החלצ צין צרועצ והחתיכות
וצרועצ לחוד ליכא סי' נגד החלצ פשיטא דהחתיכות צשר מיתרים
אך על צרועצ אם מותר יש לחקור אם צעינ צרועצ עצמו סי'
נגד החלצ או לא והסי' הוא מהני טעמים שכתבנו לעיל, והנה
נחקירה נח מטעם הראשון שכתבנו דאפשר לומר דגם גוף כמות
וממשות של האיסור לח הכ"ל נכנס צחוך כיצט לחוך החתיכות
ומנחשבל שס שפיר דהוי כאילו נחערצ לח צלה כיון דהוא עי"י
צישול ולכאורה יש להציה רציה לח מדברי החוס' צעי"ז דף גי'
ע"צ צד"ה חלל אם החזיר גרגותני וכו' שהקשו שם דאמאי אם
החזיר גרגותני לגת אסור נחי דיין ציין צמשהו מי"מ יומא סלק את
היין כאילו אינו והחלניס והגיס לבעול לח היין שעל בגרגותני
שהוא מועט ומסתמא יש סי' נגדו ותי' שם דס"ל כאצוי דגם זכ
הוי מין צמינו עיי"ש עכ"ד ולכאורה תמוה לי מאוד על דברי
החוס' הכ"ל דאין נוכל לומר דהחלניס וחגיס או הענבים ינצל
אח היין הא לח ציצט צבר כתבו דלא הוי חערצות כלל כיון
דניכר וכן ראינו צפרי"ח צרסי' ק"ד עיי"ש וא"כ אין נוכל לומר
סלק והלא מי"מ גוף ממשות היין מצורצ עם היין של היתר יהיו
מצמי"מ ולא צעול גבי יי"ג דמצמי"מ אסור צמשהו, והנה צלמח אפשר
לומר דזה טעם הראשון שהציה דברי ר"ב שם שם החזיר בגרגותני

כזה ומלך הסדרה אינו מסתבר, ומכיחה חתי יומא לחדש ולומר דבשילי"מ לא החמירו חכמים שדבר חשוב לא יבטל, ואדרבה הרי חזק לענין דבר חשוב החמירו חכמים אפילו לענין מה שהקילו בחטאות אחר שברי דעת וא"כ מובא בש"ך י"ד סי' קט"ו שקי"ז דגביהם של עכו"ם בטל ברוב בעלמא בין במינו בין שלא במינו, וא"כ איסור גביהם של עכו"ם לירידה קיל טובא יותר משאר חמיו, ואפ"כ אם הוא דבר חשוב דעמו שאינו בטל כלל אפילו בחלק כמבואר שם בש"ך משמו ובכללי סי"ם מאות י"ז עד אות כ', וא"כ מוכח מדבריו לגיירא ואיסור זה שהחמירו חכמ"ל וגזרו שדבר חשוב לא יבטל אפילו באיסור שקיל טובא שאינו חוסר בלה חלה עד רוב החמירו וגזרו בו, וא"כ כ"ש דבשילי"מ שאוסר בלה עד סי' נכ"ע כ"ש שדבר חשוב אינו בטל בו, וכן נפת של עכו"ם שמבואר בסי' קי"ב דבטל ברוב, ואיברא דהש"ך כתב שם דאפילו בדי"ה בטל, אבל חמ"ו בחטאות מהר"ם שיק חו"ד סי' קל"ד הביא ראייה ממשנה ומכשירין פ"ב דאוסר ביבש עכ"פ בדבר חשוב ואינו בטל וי"ש. א"כ כ"ש דבשילי"מ שאוסר עד סי' ודאי דכ"ש דדבר חשוב אינו בטל בו, [ונפקא מינה לענין מין בשאינו מינו] וכיון דראיית הפרשה מדברי העור קלישה לכן הסיק צעיו כאשר כתבתי בחידושי :

והנה לדוגמא אחרי עוד קלֹת ראויות מדברי האחרונים נגד דעת הפרישה שכרי המג"א צ"ח תרצ"ז כתב דבר חנוכה חשיב דשיל"מ, ואפ"ה מצוהר צ"ח תר"ע דבר חנוכה אינו בטל משום דכ"ו דבר שצמנין הרי וגם דשיל"מ שייך דין דבר שצמנין אלא דדברי המג"ה מש"כ דכ"ו דשיל"מ תמוהים כחשך תמוה עליו שם האחרונים מ"מ חזין שדעת המג"ה דלא כהפרישה, ועוד מדברי הפלתי בסיומן ק"צ סק"ה דר"ה ובפנפול התלמידים וכו' דכתב דתרחי ביה לא אמרינן משום דשיל"מ שכיח ספיקו אסור בדברנן וגם שישאור התפוצות במשכו, אבל למאי דמסיק דצ"ח כ"ו דבר שצמנין ח"כ אינו בטל מטעם דבר שצמנין ושפיר משום דשיל"מ ספיקו אסור ומוכה מדבריו וגם דשיל"מ לא בטל משום דבר שצמנין אלא שכל אלו הראיות אינן מכריעות לכלכך מחמת שלא נאמרו אלא לפנפולא, אלא עיקר עממי שדברי הפרישה בעממיו אין להם ראי' מוכרחת וגם מלד הסבירא אינן מסתברין ומכל אלו הראיות שכתבתי צ"ח מוכח להיפך לכן כתבתי שלדעתי אין לפסוק בדברי הפרישה והפרמ"ג. [וכראי' מהקדש שכתבתי בלא"ה יש לדחות ד"ל דלא אמרו הפרישה והפרמ"ג אלא בדבר שכיח לו היתר ממילא בלי שום מעשה משא"כ בהקדש דלר"ך לפדותו ע"י מעשה אבל ממילא לא יוכיח לו היתר, וכן נר חנוכה אין בהיתר גמ"כ שכיח אסור אלא דבעיקר דלא כהפרישה מטעמים

[אוצר החכמות]

שכתבתי פה].

[אח"ח 1234567]

ומש"כ עוד הדרכת"ה דקשה על דברי החוס' צבי"ה י' דקשו
ולבטלו צדקה, דקארי לה מאי קארי לה וכי לא ידעו
דשילי"מ לא בטל, ולכן כחצ דדעת החוס' צבי"ה דשילי"מ
בטל דאין הכזה כרי"א וליין לדברי הלל"ה שם ד"ה ולדינא, הכז
ח"י חתום בעיני דברי החוס' צבי"ה ל"ה על מאי דפריך ולבטלו
מיס ומנה לגבי ש"ס הקשו בלשון תימא דברי הוי דשילי"מ
ימ"ש, ח"כ מוכח דהחוס' צבי"ה עתמס הוי ס"ל דדבר פשוט הוא
דלא בטל, וגם תמיס ממאוד לומר דאין אמוראי יבצרו דבטל, דברי
בש"ס פירק הוצב דף נ"ג ע"א פריך בפשיטות על חזקי' דסובר
דיכול לחלל מעשר שאין בו שום פרוטס דא"כ למה בטל דבוי דשילי"מ,
ואס איחא לדברי כ"ת דלמא חזקי' ס"ל דבטל ומאי פריך, וגם
סוגיא ערוכה צנדרים דלא בטל, וגם משנה מפורשת בצבורים
פ"ב דתרומה עולה בא' ומאח משא"כ במעשר ובצבורים שאוסרין
בכ"ש בירושלים מטעם דבוי דשילי"מ, וא"כ איך יחלוקו בני אמוראים
על משנה מפורשת, ובצל"ה לא קאמר אלא בצסק גולד ביר"ט
דבוי דרבנן וגם רק ספק דרבנן, ובק"י של כ"ת יש ליישב דהחוס'
בקשייתם הוי ס"ל דהי חשיב כבא לעולם בתעורבות, כיון דכעוף
שמעבד לא היס לפניו בפ"ט רק מעורב בתעורבות ודמיה לגיגית
שכתב המדריג דגם דשילי"מ בטל, ולמסקנא ח"י דלא דמי לגיגית

לגת ואסר הגת אפי"ג דס"ל להרא"ש דקיי"ל כרצא דלזלי דתר שמה וא"כ בהרמנים הם אינו מינו של היין וכן ס"ל להרא"ש דקיי"ל סלק אפי"ה בדיא דברי ר"ה כ"ל כסחם וכמש"כ הטור בשמו בס"ס קכ"ג ולכאורה נשאר ק"ה החוס' לדבריו ולהב"ל פעמו פשוט משום דכב"ג לא שייך לומר סלק כיון דלא מעורב בזה ואינו מעורב עם יבש וכמש"כ.

ישוב ראיתי בא"ז הגדול שדפס מחדש בשו"ת סי' תשנ"ו ותשנ"ז בשאלה ששאל שם מהר"א אליעזר ומהר"א ישעיה לענין גת שמעורב צו יין וענבים לענין אם צד ממנו בשבת שרצה שם הא"ז לומר סלק היין כאלו אינו והחמנים והאגים יבעלו את היין הצד בשבת והם השיגו עליו והשיבו לו דלא שייך כב"ג לומר סלק משום הטעם ה"ל והוסיפו שם ביתר ביאור דוודאי אי"ל לומר דכל היין נכנס בהחמנים ובהגנים ודוודאי נכי דנכנס גם בהם מ"מ גם בחוץ נשאר בחוץ היין ואוסר את כל היין משום מצ"מ, ואמרו דוודאי אם היה שם מעורב מים עם היין שפיר ה"ה אפשר לומר סלק היין כאלו אינו משא"כ כב"ג עיי"ש עכ"ד ושמתתי שמלאתי און לדברי ה"ל. אמנם הרי בש"ע יו"ד סי' קכ"ג סעיף כ' פסקין כסתם כדברי חוס' הללו לדיון דקיי"ל כרצא החזיר גרנותי לגת מותר משום דאמרין סלק וכן הצ"ח שם בס"ס קכ"ג מביא הרבה פוסקים הסוברים כדברי חוס' הללו וקשה דלכאורה סברא ושיטה ה"ל שכתבנו נראה נכונה מאוד בטעמא בשגם שדוחק לומר דרי"ה ה"ל דמייחתי הש"ס צ"ל כסתם יהיה שלא אליבא דהלכתא ושיסבור כאז"י או דלא יסבור סלק את מינו כמי שאינו [ועכ"פ הרי משמע לכאורה דס"ל להחוס' דגם גוף ממש היין נכנס בחוץ החמנים וממילא מצטלי החמנים והגנים את היין צ"מ וא"כ ה"ל לכאורה אפשר לומר דגם בהתיכות ה"ל שכתבנו לעיל נכנס גוף איסור הלח בהתיכות ומצטבל גם גוף כמות האיסור הלח צ"כ וממילא גם הרוטב מותר אף דליכא סי' צריטב עלמז כי"ל צירוף הרוטב וההתיכות וזה לכאורה הוא דלא כדברי הפרי"ח ה"ל צ"מ ק"ד אך אפשר לקיים דברי הפרי"ח ה"ל דלא הוי תערובות שלא ע"י צישול וכבישה אלא צילון].

ועוד מלאתי ראיה לכאורה לדבריו ה"ל דגם איסור לח מתבטל בחוץ איסור יבש מדברי החוס' בחולין דף ק' ע"ב צד"ה הוי מין ומינו וכו' וצדף ק"ה ע"ב ד"ה אמאי מותר בשם הרש"ס שכתבו דלמ"ד מצ"מ לא בטל אם נפל איסור לחוד היתר עם רוטב לריק צ"י פעמים סי' חדא סי' צריטב נגד חתיכת הנבילה וסי' בהתיכות הכשרים נגד הרוטב של היתר שנכנס צנצילה ונעשה נבילה וכשילא לחוץ אוסר הרוטב של היתר כצ"מ כצ"מ דלא בטל אפילו באלף ולכך לריק שיהיה סי' בהתיכות היתר נגד הרוטב שנעשה נבילה עכ"ד וכ"כ שאר הראשונים בשם הרש"ס ואף הם לא השיגו עליו אלא מטעם דהרוטב שנעשה נבילה לא הוי עם הרוטב של היתר מצ"מ עיי"ש ולכאורה ג"כ קשה כ"ל דאם נימא דהרוטב נעשה נבילה אי"כ איך יבעלו אותה ההתיכות הכשרות הלא נשאר מן הרוטב של איסור בחוץ הרוטב של היתר מה שלא נכנס בהתיכות וזה לא שייך לומר דההתיכות יבעלו אותה דלא צ"כ לא הוי תערובות דאינו מעורב וכמו שכתבנו לעיל בשם הא"ז ועכ"ה כמו שכתבנו לעיל דגוף הלה והרוטב של איסור נכנס בחוץ ההתיכות. והוי תערובות ממש ולכך שפיר אמרי' סליק, וצ"למה הא דאמרין בחולין דף ק"ה ע"א דכיון שנתנה כטיפה טעם בהתיכה דחמני"ג ואוסרת כל ההתיכות כולן מפני שהן מיינה ופריך הגמ' דלימא פליגא אדרצא דאמר סלק וכו"נ סלק ההתיכות והרוטב יבעל ההתיכה דאסורה ע"כ וקשה לכאורה מאי פריך דהרי רב נקט ואוסרת כל ההתיכות כולן מפני שהן מיינה וצ"ה לא שייך לומר סלק דהרי הרוטב אינו מצטלי ההתיכות אפילו הוא חלק פעמים ככה וכמו שכתבנו לעיל בשם הש"ך צ"מ ק"ט סק"ד דלעולם לריק בהתיכות רוב נגד ההתיכה האסורה וא"כ כשכחא מצ"מ אוסר בכל שהוא ולא שייך לומר סלק, אבל הא לקי"מ דכיון דטעם ההתיכה מתבטל צריטב ולא נשאר אלא גוף כמות

ההתיכה דאסורה שיבעל בהתיכות דהיתר צריטב צחורה יבש צ"כ כיון דלאן ליכא טעם וכמו שכתבנו לעיל וצ"כ צ"כ ס"ל לרי' דמצ"מ בטל כמו שכתבו החוס' כמות דוכתי ולכאורה מכאן ראיה צריטב הוא לשיטה זו דרי' מודה צ"כ צ"כ דמצ"מ בטל הוא צריטב דלכ"כ מה פריך הש"ס אמנם אפשר לומר דאין מכאן ראיה כל כך ד"ל דלכך פריך הש"ס לימא פליגי אדרצא משום דמשמע ליה דרב איירי אפילו צמכיר ההתיכה ה"ל שנאסרה מתחילה ומשליכו לחוץ ואפי"ה פליטתה וטעמה אוסר כל ההתיכות כצ"מ משום דהוי מין צמינו ולכך פריך הש"ס שפיר לימא פליגי אדרצא דאי נימא סלק הרי בטל פליטתה צריטב וא"ש. אבל דברי הרש"ס ה"ל שכתבו החוס' ל"ע לכאורה אי לא נימא כמו שכתבנו לעיל דע"י צישול מקרי שפיר לה צ"כ תערובות דאמרין דגוף האיסור הלח נכנס צ"כ ושייך לומר שפיר סלק הרוטב כאלו אינו וההתיכות מצטלין אותה וא"כ לכאורה גם צנצון דיון אם איכא סי' בין הכל אף הרוטב מותר לכאורה כן היה אפשר להוכיח מדברי חוס' והמפרשים הללו, אלא דכבר כתבתי דדברי חוס' ה"ל לכאורה ל"ע ודברי הרי אליעזר וכו' ישעיה צ"מ סי' תשנ"ז לכאורה מתחברים.

ועוד חמוה לי על סברות החוס' ה"ל דא"כ אם נפל חלב לחוץ צ"כ ונתבטל הצ"כ צחלב ויש סי' צצ"כ נגד החלב והחלב מ"מ ניכר בקדירה צ"כ ה"ל כמו כל לה שניכר צ"כ וכי נימא דהחלב ג"כ מותר כיון דיש סי' נגד צצ"כ נתבטל צצ"כ הלא מ"מ ניכרת ה"ל צ"כ ודוחק לומר דהיכא דחזיק דהחלב עומד בפני עצמו חזי ויכ"ל דלא חזיק אמרינן מסתמא נכנס צצ"כ ג"כ כולה כיון דוודאי אילו היה כאן רק האיסור לה עם היבש לחודא ודאי ג"כ היה ניכר והא דלא ניכר עכשיו משום דיש כאן גם רוטב לה היתר ונתערב עם הרוטב וממילא ה"ל מצ"מ ואוסר בכל שהוא אליבא דרי' דס"ל דמצ"מ לא בטל ועוד דלכתי צנצון דיון היכא דניכר דנתרצה הרוטב ע"י החלב שנפל לחובה עד שאין סי' צריטב לחודא נגד הרי חזיק דלא נכנס צצ"כ וגם קשה לומר דנכנס בחוץ ההתיכות ויאל מוכל מן ההתיכות כנגד דמ"ל להקל כל כך באיסור דאורייתא. לכן היה י"ל לומר דע"כ לא כתבו החוס' גבי גרנותי דגם כב"ג אמרינן סלק ומותר היין בשתי' אלא דווקא הכס דאין שם אלא טיפה יין הנדבק על הגרנותי דכב"ג לא הוי כלל ממשות וכמש"כ הרש"ס צ"ה לחולין גבי לא נלכד אלא נטעם כעיקר דכתב שם צ"ל ופי' טעם כעיקר כגון שלא נתערב שם גופו של איסור אלא טעמו בלבד וכו' שאם שרע ענבים צמים ויש בהם טעם יין חייב וא"כ יש צו יין שאבד צמיעותו כגון שנפלה טיפת יין לחוץ מים ואין צו מראה יין שאבד ממשו מחמת מיעוטו וכו' אבד מחמת מיעוטו טיפת יין צמים לא מקרי ממשו כלל והוי אבד ממשו מחמת מיעוטו ולא מקרי רק טעם לבד צלי ממשות וכיון דלא הוי אלא טעם צלי ממשות כב"ג שפיר אפשר לומר סלק את יין הכשר כאלו אינו והחמנים והאגים מצטלים הטעם של הטיפה ה"ל וממשות אין כאן כלל וכמו שכתבנו בשם הרש"ס וצ"כ שפיר אפשר לומר סלק אבל היכא דנפל לחוץ קדירה איסור ויש שם ממשות האיסור הלה וכמו שהביא שם הרש"ס לקמן בשם החוס' דגם לה לפעמים הוי ממשות בקדירה ולא טעם לחוד דכתב בשם החוס' דצצ"כ משכחת גם ממשות החלב היכא דנבטל החלב צצ"כ ועכ"ה ל"ל דמתקן בין היכא דנפלה רק טיפה ואבד מחמת מיעוטו וליכא חזותא כלל ובין היכא שנפלה יותר וא"כ לכך שפיר כתבי החוס' דגבי גרנותי אמרינן סלק כוואיל ואין כאן ממשות כלל או דס"ל כיון דאין כאן רק טיפה אפשר לומר דגוף הטיפה נבלה בחוץ גוף החמנים כיון דאין כאן אלא דבר מועט ושז ראיתי חילוק זה גם צ"כ צ"כ סי' קכ"ג וצ"ה א"ש נמי מה דמביא הגי"א בפ"ד דע"ז בשם א"ז כדברי החוס' ה"ל לדיון מותר בהחזיר גרנותי לגת משום דקיי"ל דאמרין סלק וקשה דברי כבר הביאתי בשם א"ז דהשיבו לו הבאונים ה"ל דכב"ג לא שייך לומר סלק ומדברי הא"ז משמע דכשיצו דבריהם מאוד וכתב

לכס כבוד גדול וא"כ דוחק לומר דלא קיבל דבריכם וגם לא
מנינו שהשיב להם על דבריכם אמנם להגיל איש דכחן גבי החזיר
בגרותי לנת כיון דאיוו אלא טיפת יין ודבר מועט אפשר לומר
דנכנס בגוף החרלנים והאגים וכמו שמחלק הב"ח משא"כ בזב מן
הטנזים בשבח אפ"ל דז מהם הרבה צענין שלא נכנס הכל לתוך
גוף החרלנים והאגים וא"כ לא שייך לומר סלק כיון דנשאר גם
בחוך היין המותר והיו מצ"מ דלא צט"ל וגם דברי החו"מ בחולין
הג"ל בשם הרש"ס אפשר לומר דכיון דלא נפל לתוך הקדרה רועב צעין
גל איסור אלא דאמרינן דנכנס רועב היתר לתוך החתיכה דאסורה
ונעשה נזילה והיו מצ"מ וכיון דהיישין לזה דנכנס בחוך החתיכה
הנזילה אי"כ אמרינן ממ"צ כמו דאחב אומר דנכנס בזית רועב
בחוך חתיכה זו בן מכ"ש אפשר לומר דנכנס הרועב בחוך ס'
חתיכות הנשארם שהם ס' פעמים ככה ולכן שפיר מותר אצל
היבא דנפל דבר איסור לח לתוך קדירה צעין שפיר אפשר לומר
דהיישין דלמא לא נכנס הכל בחוך החתיכות או חולי לא נכנס
כלל כיון דנפל איסור צעין לתוך הרועב ואפשר לומר דצעין ס'
ברועב גופא וא"י לא נבי דהחתיכות מותרין מ"מ הרועב אפשר
לומר דאסור כיון דהיישין דלמא לא נכנס האיסור בחוך החתיכות
וכמו דאם נפל רק רועב איסור צעין לתוך היתר יבש ונתבשל
וכיב ס' צהיתר היבש ויבחר האיסור כלל דמ"מ אומר ג"כ קדירה
אחרת עד ס' כמו כן הכא צידון דידן מה לנו אם נתערב בחוך
החלב מעט רועב של היתר הרי ליבא ס' ברועב נגד החלב כמו
לח צלה דצבי ס', ועוד אפשר לומר בכך דכתבו החו"מ בשם רש"ס
הג"ל דכיון דהרועב כבר נכנס לתוך החתיכה שצ"ז אנו חוששין
שזב אין על הרועב הג"ל תורת מנחם אלא כשיצאה מתוך החתיכה
פעם רועב כיו רק פליעת הרועב ולא היישין שיאל רועב צעין
מתוך החתיכה אלא שהרועב הנכנס בחוך החתיכה תפלוט טעמה
והיו רק טעם רועב ואפילו אם יאל מקרי רק פליעת מוכל מן
החתיכה המעורבת עם פליעת הרועב שנכנס לתוך החתיכה וכיון
שכן צב"ג שפיר אפשר לומר סלק כמו דאמרינן אליבא דר"י וכמו
שכתב החו"ד צבי י"ח דבחוך הרועב של היתר יש ג"כ פליטה
מן ס' חתיכות של היתר ונתבטל טעם ופליטה שיאל מן הרועב
שבחוך החתיכה דאסורה בחוך פליעת של ס' חתיכות היתר שבחוך
הקדירה והרועב משא"כ גבי כך דאמרינן בש"ס חלב נזילה הוא
אי"א לומר כן דשם אין ס' גם נגד פליעת החלב שנכנס בחוך
החתיכה ואין ס' בחתיכה זו לצטל אותה ועכ"פ אין מחה ראיח
כ"כ לנידון דידן שנפל חלב צעין בחוך הרועב להחיר הרועב
שמעורב בחתיכה החלב צלי ס' ברועב גופא נגד החלב דשאני הכס
דלא נפל שם רועב צעין לתוך הרועב רק פליטה מן החתיכה ומן
הטעמים שכתבנו.

ועכשיו נצו לסדר השניות שכתבנו למעלה וכו' ואפשר לומר דכ"י דנשאר החלץ בחוץ הרוצץ מ"מ כבר אפשר לומר דטעמה מחפשת בחוץ החתוכות ג"כ דביטול מצולל בטעם כדלו ומחצבל בטעם צ"י וכיון שאין כאן בחוץ הרוצץ גופא לבד בטעם של החלץ וכ"י דמ"מ נשאר כאן ממשות החלץ מ"מ מחצבל כרוצ דנכ"י דלח בלח צ"י ס' היינו משום דנותן טעם או דאס יבטלם ויתן טעם או דנותן טעם כנגדו באינו מינו משא"כ כאן דלויכא ס' נגד הטעם ואין כאן טעם גם לח בלח בטל כרוצ בעלמא כמו יבש ציצע דכתוב אחרי רבים להטות ואין חילוק בין לח ליבש, ואמר אי דגם מטעם זה ח"א להחיר הרוצץ כאן צידוד דין דכ"י קי"ל צ"י ח"א דליסור הנחצבל ונפל לקדירה אחרת לרין פס ד' ג"כ ס' והוא מוסכם באין חולק [ועיין בעור ס' ק"ו וצ"י שם] מטעם דאין לא ודעוין צדירור דכ"י יא כל טעמה צנפילה הראשונה ודלמא לא יא עודיון טעמה ולכך צעיון צעם כ"י ג"כ ס' לצבל טעמה וכן לעולם, והנה מראה בפשיטות דין זה הוא גם בלח כגון אס נפל וי"י נחוד גריסין ומחצבל שם והיה ס' בגריסין נגד הו"י ומ"מ הו"י יוכר שם שהרי הוא דבר לח בגריסין ויכר שם ואס ח"כ סלקובו להו"י משם ונפל לקדירה אחרת פשיטא דצדקירה האחרת צ"י פס ד' ס' נגד הו"י וכן צנפל חלץ לחוד

[illegible]

והנה שוב ראיתי להפרמ"ג צבי ל"ב צמ"ז סקט"ז עמוד על מצובה זו ונסתפק בדבר צנפל זית רועז איסור לתוך לי זיתים רועז היתר ולי זיתים היתר דבר גוש אי הרועז מותר וכתב שצבי ק"ט יכתוב מזה ולא מלאחי צבי ק"ט שידבר מזה, ואולם צבי ל"ט סק"ג צמ"ז כתב בפשיטות להחזיר ושיש חילוק בזה בין איסור גוש שנפל לתוך היתר לח ובין איסור לח שנפל לתוך היתר גוש פיי"ש וגראה שעיקר טעמו הוא משום דצבי ל"ב שם כתב בצכ"ל ואין לומר אה"כ [פי' דצמח הרועז נאסר באין סי' ברועז לחוד] וא"כ הרועז כ"י ויאסור החתיכה בשלמה להיפך יבש ציבש לא כ"י משא"כ לח בלח וכ"כ אה"כ הא מדוכתי עוצה משמע אף איסור לגול שנפל לתוך היתר מלעקף הכל לצנפל וכו' עכ"ל ומשום דלא מלא מטנח לקי' זו הוכיח עכ"ה דגם הרועז מותר אמנם לענ"ד נראה דלק"מ קרי הפרמ"ג ז"ל בה"ל דבר כתבו החוס' והרא"ש ז"ל בחולין דף ק' סע"א דכל שהוא דרך הליכה ופישוט לא אמרינן דנעשה נצילה כיון שסופו להחפשת בכל והציאו ראיה מהך דמיפת חלב שנפלה על חתיכה בשר דלא אמרינן למקודם אותו מקום שנפלה עליה הטיפה דנעשה נצילה ולכך אם אינו כ"ט בזהו חתיכה מותר פיי"ש וא"כ ה"י צנפל רועז איסור או חלב לתוך הקדירה אמרינן דמה שסופו להחפשת מהחלב הג"ל לתוך החתיכות מחפשת מיד ומתחיל מיד להחפשת א"כ לא שייך לומר דנעשה הרועז נצילה כיון שהוא דרך פישוט והליכה וכוא בקדירה אחת והוי ג"כ כמו טיפת חלב שנפלה על חתיכה בשר דמיייתי החוס' והרא"ש שם ומ"מ הרועז שפיר אסור דלא נחפשת הכל לתוך החתיכות וגשאר ברועז רק על מה נחפשת ונכנס לא שייך לומר דהרועז היתר ג"כ נעשה נצילה מן הטעם שכתבנו דהוי דרך פישוט והליכה וא"ש וחמכני על הפרמ"ג ז"ל שלא עמד בזה ועכ"פ כיון שכן אין לדברי הפרמ"ג מוכרחים בזה שפסק בסתם צבי ל"ט להחזיר הרועז ופסי נראה לכאורה לאסור הרועז וכמו שכתבנו, ואין להוכיח מדברי הרמב"ם בפ"ט מהמ"א והעתיקו ג"כ העור והמחזר צבי ל"ב צנפל חלב

טעם בחילוק זה כיון דמי"מ יש שם טעם וממש מכ חילוק צין עיפה ליותר כיון דיש טעם ח"כ לפי ערך לאו דבר מעט הוא, אלא פשוט דהרש"א ס"ל דלא כיון דנכלל ונחשבת יפה ונחשבת חף דיש טעם לא הוי רק טעמו ולא ממשו וסדרות החס"ם שביצא אח"כ לענין צב"ח דרק משום החלל כיו טעמו ולא ממשו חולק על זה והרש"א דעמו דעת רש"י ולא כהח"ם שביצא וכן נראה להדיא מדברי הצ"י צמ"י ל"ח ומכפ"ח צמ"ח ס"י חמ"צ צרי"ה ס"י עי"ש, אלא שקלא קשא דלשון הרש"א לא משמע שביצא דברי החס"ם שחולק על דבריו הראשונים, ומי"מ דבריו יש להם מקום על דרך שכתב הצ"ח שכתבו לעיל בדבר מועט י"ל דנכנס בגוף החתיכה ולי"ע צד.

סימן קפה.

וע"ד אשר מע"ג י"י רח"ל לידע דעתי לענין ציב שגולד צמקום שיש שני חרנגולים אחת כשרה ואחת עריפה וחס ניכרים כל אחת ואחת חס הביצת מקרי חיקצט או איתחזיק איסורא וי"מ לענין ספק דרבנן צב"ג. הכי לפי המבואר צ"ע ס"י ק"ח סק"ד צא"ס אינם ניכרים הוי איתחזיק איסורא וצא"ס ניכרים כל אחת ואחת נראה מדבריו דלא הוי איתחזיק איסורא יעיי"ש אמנם כן צפ"ח שם השיג עליו צמ"ח. דמש"כ דניכרים לא הוי איתחזיק. הרי מוכח ממשכ דכריתות אשתו ואחותו עמו צב"ח צא על אחת מהן חייב אשם תלוי הרי דאף צניכרים מקרי חיקצט איסורא. חולס לעומת זה דעתי להקל הקדירה שפולס צמ"ח אף צא"ס ניכרים ומוכח לה ממשכ דמ"ס תרומות ויטוי"ש צמ"ח שדחה ראיות הפ"ח דלענין דימוע בקילו עפי וצחי ל"ס ק"ח חמ"ח על דבריו וגם כצמ"ח דהחז"ל סותר צד לדריו שצ"ח ק"י ס"ק ד' ובשע"מ צ"ח מקוואות כלל ד' האריך ג"כ צד ומבואר מדבריו שם דס"ל דלענין ספק דאורייתא ודאי הוי איתחזיק איסורא ומציא אשם תלוי. ולענין ספק דרבנן גם צד חל"ל לקולא יעיי"ש. וצא"ס יש לחרות קלא כראי מהא דאשתו ואחותו עמו צב"ח דחייב א"ת. דהתם כלל הוא למקום קביעתם ושם הרי יש כאן גם איסור והוי שפיר איתחזיק וחיקצט איסורא חלל לא נקצט צנידן שאלחיו דהביצת הוי כמו פירש וצמקום הביצת לא נקצט איסורא י"ל דלא חשבו כמו איתחזיק וחיקצט ועכ"ל י"ל דלענין דרבנן אפשר דיש להחמיר דמכל הראיות שביצא הפ"ח ובשע"מ להקל לא מוכח אלא שלא יאסור או שלא יעמא דבר אחר שבי כשר או טבאר מתחילה. חלל לבחיר הדבר הנפירש צמ"ח אכתי לא שמענו. אלא שמדברי הש"ך ס"י פ"ו סק"ח שכתב להקל צמ"ח חס זו הביצת היא מתרנגולת נצילה או מתרנגולת אחרת שחוטת, משמע קלא דאפי' צמ"ח לפניו אך אפשר דמיירי צא"ס לפניו ורמזה הש"ך צמ"ח צמ"ח או מתרנגולת "אחרת" שביצת שחוטת חיצת אחרת רמז לומר דאין לפניו שחיטה. ועכ"פ יראה דשאלתו היא מחלוקת צין הש"ך ובפ"ח.

סימן קפו.

(מימי חרפ)

בעזה"י אור יום ו' עש"ק יתרו חתת הברכה לפ"ק פה מונקאטש יע"א לכו"ד אאמ"י הרב הג' נ"י.

בע"ז דף ל"ה ע"א צמ"ח למח אסור גבינות בעמ"ס חמ"ס שמואל מפני שמעמיד צמ"ח קוצת נצילה וחקשו החס"ם צד"ה מפני שמעמיד אותה וכו' למח לא חשו אפילו צמ"ח שחוטת משום צד צמ"ח ועל צמ"ח לבחור ליוש קר החס"ם דלכאורה קשא למח אסור מטעם ספק שמה כועמדו צמ"ח נצילה מוקמא לגבינות אחזקת היתר שכיח להחלל, אך כבר מבואר צמ"ח דכב"ג לא שייך לאוקמא אחזקת כיון שאין אסורין רק בצליעה ואפילו להאמרים חתיכה נעשית נצילה גם צמ"ח איסורים מי"מ אינו אלא מומרא ועיקר האיסור הוא רק בצליעה, ולפי זה מיוש קר החס"ם

לחך המרק דכתב הרמב"ם שם דנוער את הקדירה חס יש צקדירה כולה טעם חלל אסורה ואם לאו מותרת עכ"ל משמע לכאורה דגם הרעב מותר צא"ס טעם צמ"ח אפ"י שפול חלל לחך המרק דהוא חסרובות לא צמ"ח עם המרק ולא עם החתיכות דאפי' לדעת הרמב"ם והטו"ש דסמכי אטעמיה ח"כ פשיטא דאם טעם הרעב ואין צמ"ח טעם חלל דמותר אפילו ליכא ס' וכיון שכן שפיר כתב הרמב"ם דאם טעם עכ"ס ואין צו טעם דמותר וצא"ס י"ל דלחך עכ"ס לטעם המרק ולא החתיכות דהכי דלא יטעמו צמ"ח טעם חלל מ"מ צמ"ח אפשר שטעמו טעם חלל כיון שפול החלל לחך המרק חס י"ל דהוא כוונת הרמב"ם שם הלכה י דכתב חס יש צקדירה כולה טעם חלל אסורה ואם לאו מותרת עכ"ל כוונתו צמ"ח "כולה" דהיינו דלפעמים משכחת דצקת ממה צקדירה יש טעם וצקת אין טעם דהיינו דצמ"ח איכא טעם וצמ"ח ליכא וכמו שכתבו ואז אין כל הקדירה אסורה אלא דהחתיכות מותרים כיון דצדידהו ליכא טעם והמרק אסורה ולא כתב הרמב"ם דבעמ"ס לריך לטעם כל הקדירה חס יש צקדירה כולה טעם חלל פי' בכל מה צקדירה יש טעם אז אסורה פי' דאז אסור הכל חלל חס ליכא טעם בכל הקדירה אז אין כל הקדירה אסורה וכמו שכתבו דהחתיכות מותרים והרעב אסורה ועיין צמ"ח צו"ד ס"י ל"צ סק"ו וצ"ע שם סק"ח מה שכתבו צד צרי הרמב"ם והמחבר ז"ל כלל. אלא דלכאורה ק"ק דהרי הרמב"ם והמחבר סיימו שם דאם אין שם עכ"ס לטעמו שנסמך עליו משערין צ"ח ומשמע לכאורה ג"כ דמשערין בכל מה צקדירה לצטל ואי איכא ס' בכל הקדירה מותר הכל אף המרק דהיינו הרעב אלא דצא"ס אין זה מוכרח ד"ל דמש"כ הרמב"ם דמשערין צ"ח היינו האי דהיינו והאי דהיינו לענין לבחור החתיכות מטעם הכל ל"ס אף הרעב והחתיכות כיון דאיכא צין הכל ס' מיד מותרין החתיכות ולענין הרעב צמ"ח שיהיה ס' צמ"ח גופא נגד החלל אז מותר גם הרעב ולכן י"ל דסתם כאן הרמב"ם משערין צ"ח ולעיל מיינה כתב צמ"ח על החתיכה ונאסר החתיכה דמשערין צמ"ח מה צקדירה דהיינו מהחתיכות והירק והמרק וצמ"ח ולמה לא כתב ג"כ כאן כן ולהב"ל ח"ש החילוק דלעיל לענין החתיכה וניכר החתיכה ומשליכה לחך פשיטא דהכל מטעם לשיעור ס' לצטל פליטתה משא"כ צמ"ח חלל לחך המרק לענין לבחור המרק אין מטעמין החתיכות דאין לה מתערב צ"ח דהיינו עם החתיכות וכמ"ס הפ"ח צמ"ח ק"ד ובעתיקו שם ג"כ הביא לחס יודק עיי"ש ולכן סתם כאן הרמב"ם דלא צמ"ח צמ"ח גם ממשות של איסור וק"ל: **הירצא** לנו מכל ה"ל דעוד לא מנחתי טעם מספיק ונכון לומר דהרעב מותר צנידן דין אפילו צמ"ח ס' צמ"ח לחוד רק צנידן החתיכות [הגם שראיתי צמ"ח מהגאון מהרש"ק על הפ"ח צמ"ח ל"צ צמ"ח סק"ו כתב ג"כ שם לבחור עיי"ש אך טעמו אינו מבין כלל דמה שמדמה זה למח דמחלקין ג"כ לענין ח"כ צין לא ליצט לא דמי לכאן דהתם טעם דצמ"ח לא חמרינ ח"כ משום דגוף חלל ג"כ נותר ח"כ ושייך ג"כ אפשר לסוחטו מותר כמבואר צמ"ח ק"ו משא"כ צד צרי יש דנשאר לעולם צמ"ח ועיין צמ"ח ל"צ צמ"ח סק"ו וצ"ע סק"ד וצמ"ח שם וכו' אינו ענין לכאן דמערב ממש של האיסור לא עם הרעב ולא עם החתיכות כיון דניכר דאפי' נראה לכאורה דצמ"ח צמ"ח עמ"ס ס' ואין צנידן דומה לראיה] ולפי זה לכאורה נראה דצמ"ח צמ"ח גופא ואי ליכא ס' צמ"ח עמ"ס נהי דהחתיכות מותרים מ"מ הרעב אסור אלא דמי"מ צד צרי מועט יש לצד קלא לבחור וכמו שכתבו לעיל צמ"ח צמ"ח ק"ג ג"כ הך דגרגוהי צד צרי מועט חמרינ דנכנס לחך גוף הדבר יבש ומח"ט י"ל דפסק שם צמ"ח ס' ק"ג סק"ו כ' דחמרינ סלק צמ"ח עיי"ש ומי"מ גם צמ"ח י"ע חללי וכתב לא יכולתי לעיין יותר צד.

דברי הכותב שבע"ז בן לאמרי"ר מהר"ר יהודה נ"י.

לעיל כתבתי צמ"ח צד צרי הרש"א צמ"ח דף ל"ה צמ"ח דרעב צמ"ח דיש לחלק לענין טעמו ולא ממשו צין עיפה שאין שם אפילו חותא לענין חס נכלל לא יותר ונחתי אל לצי שאין